

Πολιτική Οικολογία: Οικοφεμινισμός και Κοινωνική Οικολογία (Τιμόθεος Παπασταύρου, Θεολόγος)

/ [Πεμπτουσία](#)

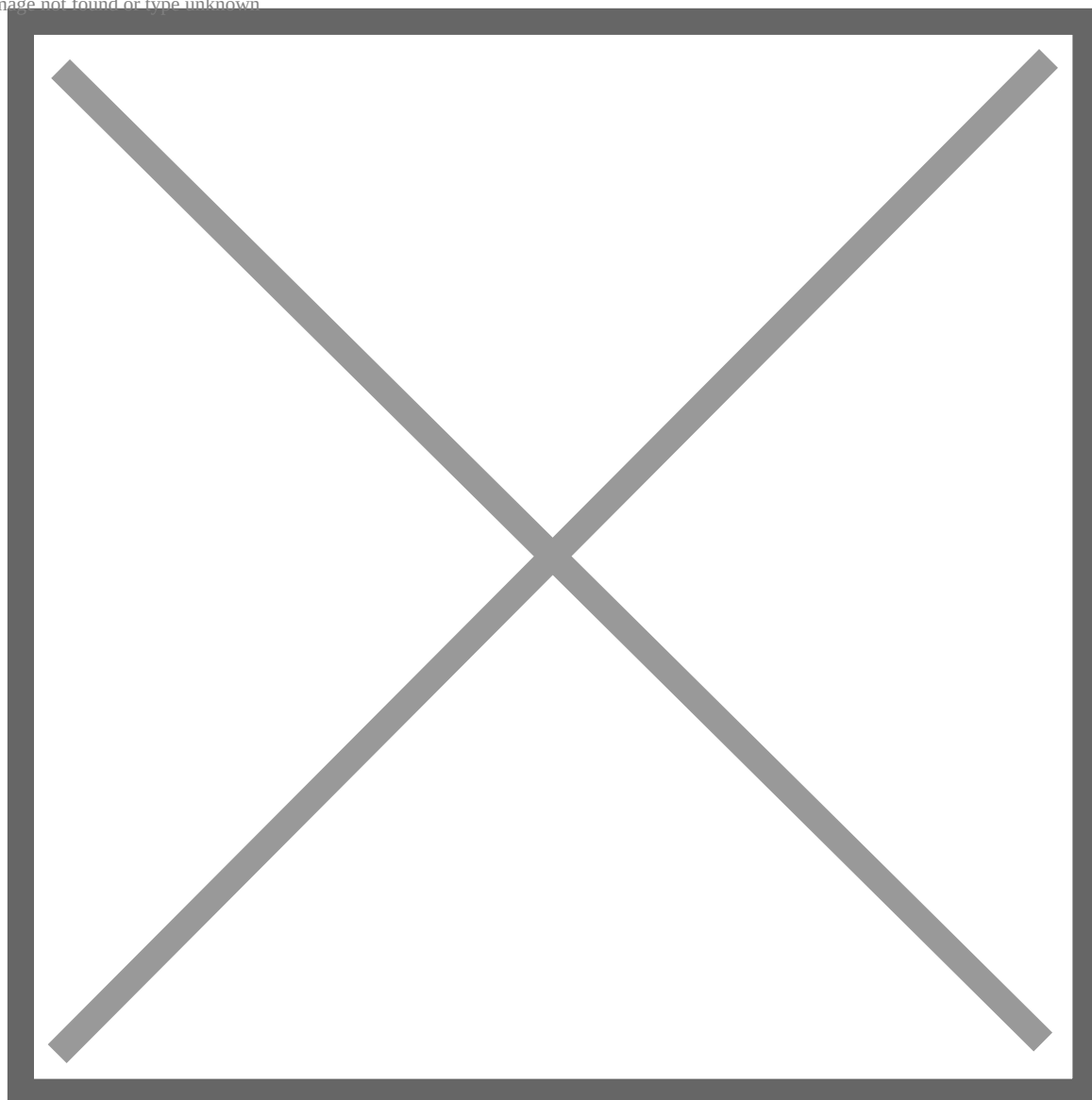

Ένα ακόμη οικολογικό κίνημα που κάνει την εμφάνιση του την δεκαετία του '70 είναι ο οικοφεμινισμός, ο οποίος βασίζεται σε ορισμένες φεμινιστικές αρχές και υποστηρίζει πως ανάμεσα στα οικολογικά θέματα αλλά και τα θέματα τα οποία αφορούν τις γυναίκες, υπάρχει πλήρης συσχέτιση, από πλευράς καταπίεσης των γυναικών και καταπίεσης της φύσης από τον άνθρωπο, γεγονός το οποίο μπορεί να προσφέρει λύσεις στα οικολογικά προβλήματα αλλά και στην οικολογική ισορροπία του πλανήτη.

Ο όρος του οικοφεμινισμού, έκανε για πρώτη φορά την εμφάνιση του στα γραπτά της Francoise d' Eaubonne το 1974, η οποία μέσα από τα έργα της προσπαθούσε να κινητοποιήσει τις γυναίκες σε μια οικολογική επανάσταση για την σωτηρία του πλανήτη. Ο οικοφεμινισμός έγινε αντικείμενο επεξεργασίας από την Ynestra King , αλλά και από την Ρόζμαρι Ρούθερ, η οποία θεωρούσε πως μέσω του οικοφεμινισμού θα ανατρέπονταν ορισμένες βασικές κοινωνικές αξίες της μοντέρνας κοινωνίας. Τέλος το 1980 ο οικοφεμινισμός μετατράπηκε σε κίνημα, το οποίο αντιπροσώπευε διαφορετικές ομάδες γυναικών [31].

Ο οικοφεμινισμός σύμφωνα με την Jaggar χωρίζεται σε 3 διαφορετικές κατηγορίες, οι οποίες έχουν διαφορετικές φεμινιστικές και οικολογικές απόψεις, έχοντας όμως ως κοινό σκοπό την εξύψωση της γυναίκας και την προστασία του περιβάλλοντος.

Image not found or type unknown

Η πρώτη κατηγορία είναι οι φιλελεύθερες φεμινίστριες, οι οποίες έχουν ως σκοπό

τους την εξάλειψη των διακρίσεων που γίνονται εις βάρος των γυναικών και αγωνίζονται για ισοτιμία με το ανδρικό φύλλο. Στον οικολογικό τομέα οι φιλελεύθερες φεμινίστριες δεν έχουν δείξει κάποια συγκεκριμένη πρόοδο, διότι δεν κριτικάρουν τον πατριαρχικό τρόπο σύλληψης της φύσης και επιπροσθέτως δεν κάνουν καμία αναφορά στην διχοτόμηση ατόμου και φύσης [32].

Η δεύτερη κατηγορία είναι οι μαρξιστικές φεμινίστριες, οι οποίες αναφέρονται στις ταξικές διαφορές ανάμεσα στο αντρικό και το γυναικείο φύλλο. Οι φεμινίστριες είναι επηρεασμένες κατά κύριο λόγο από τον Μαρξ όσων αφορά την ισότιμη συμμετοχή στην εργασία. Η θεώρηση τους για την οικολογία είναι πως η φύση έχει εργαλειακή αξία για τον άνθρωπο, γεγονός που τις καθιστά ανεπαρκείς στα οικολογικά θέματα [33].

Η τρίτη και τελευταία κατηγορία είναι οι ριζοσπαστικές φεμινίστριες, οι οποίες πιστεύουν πως οι βιολογικές διαφορές ανάμεσα στα δυο φύλλα, χρησιμοποιήθηκαν με απώτερο σκοπό την καταπίεση του γυναικείου φύλλου και την δικαίωση της πατριαρχίας. Τέλος ο ριζοσπαστικός φεμινισμός, προσπαθεί να αποδείξει πως οι γυναίκες είναι πιο κοντά στην φύση σε αντίθεση με τους άνδρες χωρίς όμως να προσπαθεί να βρει μια ουσιαστική λύση στα οικολογικά προβλήματα τα οποία ταλαιπωρούν τον πλανήτη [34].

Σημαντική είναι η αναφορά στο έργο κάποιων γυναικών σε παγκόσμιο επίπεδο, οι οποίες είτε εμπνεύστηκαν από το κίνημα του οικοφεμινισμού είτε με την σειρά τους έβαλαν ένα μικρό λιθαράκι στην συνέχιση του κινήματος κάνοντας ενέργειες για την σωτηρία του πλανήτη. Στην Αμερική το 1978 η Lois Gibbs οργάνωσε τον γυναικείο πληθυσμό ενάντια σε μια βιομηχανία πλαστικών, η οποία μόλυνε την περιοχή, την στιγμή που οι άνδρες της περιοχής δεν έδειξαν κανένα ενδιαφέρον για το θέμα.

Στην Χιλή η γυναίκα του πρέσβη το 1989 προσπαθούσε να αφυπνίσει τις γυναίκες και να τις πείσει πως πρέπει να αναλάβουν την διάσωση του πλανήτη. Έτσι οργάνωσαν αρκετές χιλιάδες άτομα ώστε να επαναφέρουν την περιοχή του Σαντιάγο, μια από τις πιο ρυπασμένες περιοχές στα φυσιολογικά της επίπεδα.

Τέλος στην Ινδία το γνωστό κίνημα της περιοχής «Chirko» έδωσε μια σπουδαία μάχη, όταν οι γυναίκες της Ινδίας αντισταθήκαν στις πολιτειακές αρχές της περιοχής οι οποίες ήθελαν την αποδάσωση μιας τεράστιας περιοχής [35].

Εν κατακλείδι μέσω του οικοφεμινισμού είναι αρκετά εύκολο να λυθούν μερικά από τα οικολογικά προβλήματα του πλανήτη σύμφωνα με τις οικοφεμινίστριες, οι οποίες πιστεύουν πως έχουν την λύση στα προβλήματα τα οποία έχουν προκαλέσει οι άνδρες και να επαναφέρουν την ισορροπία στον πλανήτη.

Ακόμη ένα οικολογικό κίνημα το οποίο κάνει την εμφάνιση του το '70 στις Η.Π.Α είναι αυτό της κοινωνικής οικολογίας, το οποίο αναπτύχτηκε και εδραιώθηκε κυρίως από τον Marray Bookchin. Η κύρια θεώρηση της κοινωνικής οικολογίας σχετίζεται αρκετά με τον οικοφεμινισμό, αφού και τα δύο κινήματα θεωρούν πως η οικολογική καταστροφή του πλανήτη συνδέεται με τα κοινωνικά προβλήματα και πιο συγκεκριμένα με την άσκηση κυριαρχίας που ασκούν ορισμένες κοινωνικές ομάδες σε κάποιες άλλες [36].

Σύμφωνα με τον Bookchin δημιουργείται η έννοια της αρχέγονης κοινωνίας που περιλαμβάνει την πρώτη φύση, η οποία αποτελείται από το περιβάλλον και την δεύτερη φύση η οποία αποτελεί την κοινωνία, που θεωρείται πως δημιουργήθηκε από την αρχέγονη κοινωνία. Καταλήγουμε έτσι στο συμπέρασμα πως η κοινωνική οικολογία θεώρει πως η φύση δεν παραμένει στάσιμη μέσα στον χρόνο αλλά εξελίσσεται διαρκώς, με αποτέλεσμα να είναι αντίθετη με την έννοια του ανθρωποκεντρισμού, ο οποίος θεωρεί την φύση ως μια εργαλειοθήκη για τις ανάγκες του ανθρώπου.

Ένα από τα σπουδαιότερα θέματα που προβληματίζει την κοινωνική οικολογία είναι η ιεραρχία, η οποία συναντάται στα πατριαρχικά πρότυπα οικογένειας και προβάλλει την κυριαρχία του άνδρα στην οικογένεια του. Ακόμη ένα σοβαρό πρόβλημα είναι η κοινωνική κυριαρχία του δυνατότερου προς τον πιο αδύναμο, γεγονός το οποίο σχετίζεται απολυτά με την κυριαρχία του ανθρώπου επάνω στην φύση, με αποτέλεσμα η κοινωνική κυριαρχία να αποτελεί την ρίζα των οικολογικών προβλημάτων.

Σημαντική είναι η αναφορά στον διαλεκτικό νατουραλισμό, ο οποίος αποτελεί την φιλοσοφία της κοινωνικής οικολογίας, που βασίζει τα θεμέλια του σε τρεις βασικές αρχές. Πρώτη είναι η αρχή της «ενότητας στη διαφορά», η οποία αντλείται από τις θεωρίες του Κροπότκιν περί αλληλοβοήθειας. Δεύτερη είναι η

αρχή της διαλεκτικής προσέγγισης του υπάρχοντος αλλά και της «ενυπάρχουσας δυνατότητας» που πήγαζε από τα φιλοσοφικά γραπτά του Χέγκελ. Τρίτη και τελευταία είναι η αρχή περί μιας οικουμενικής και αντικειμενικής ηθικής και αισθαντικότητας, οι οποίες βρίσκουν τις καταβολές τους μέσα από τα νεανικά χειρόγραφα του Καρλ Μαρξ[37].

Εν κατακλείδι η φύση για την κοινωνική οικολογία, ενσωματώνει τα θεμέλια της ελευθερίας μέσω της οποίας μπορούν οι άνθρωποι να αποκτήσουν τα κατάλληλα εφόδια αλλά και τις σωστές βάσεις, με αποτέλεσμα να καταφέρνουν να δώσουν μια οριστική λύση στα κοινωνικά και οικολογικά προβλήματα, τα οποία ταλαιπωρούν τους ίδιους και επιφέρουν σοβαρές και μη αναστρέψιμες καταστροφές στο περιβάλλον.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

- 31. Αλέξανδρος Γεωργόπουλος, Περιβαλλοντική Ηθική, εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2002, σελ.352.**
- 32. Αλέξανδρος Γεωργόπουλος, Ό.π σελ. 354.**
- 33. Αλέξανδρος Γεωργόπουλος, Ό.π σελ 355.**
- 34. Αλέξανδρος Γεωργόπουλος, Ό.π σελ 357.**
- 35. Αλέξανδρος Γεωργόπουλος, Ό.π σελ 388.**
- 36. Αλέξανδρος Γεωργόπουλος, Ό.π σελ 392.**
- 37. Sepanyan TSP, « Η κοινωνική οικολογία για τον Murray Bookchin», <http://stepanyantsp.espinblogs.net/files/2014/07/social-ecology-final.pdf>, Αθήνα Ιούλιος 2014, (Ημ. Ανάκτησης 12 Οκτωβρίου 2017), σελ. 34.**